

Закон о потпори војних инвалида и породица погинулих, од рана умрлих или несталих војника, 1920.

Садржај

Глава прва. Права на потпору

Глава друга. О количини потпоре

Глава трећа. О прибирању података за право на потпору

Глава четврта. О решавању и одређењу потпоре

Глава пета. Инвалидски дом

Глава шеста. О потпори војних инвалида у миру поставших

Глава седма. О изворима за потпору

Глава осма. Прелазно наређење

Уредба о привременој помоћи инвалидима и породицама палих ратника, 1920.

Садржај

Ко је инвалид

Попис и социјална статистика

Преглед инвалида

Врста помоћи

Бесплатно лечење

Стручна обука

Потпора при оснивању или побољшању привредног положаја

Давање права на продају дувана, срећака Класне Лутрије и осталих монополисаних предмета

Службе

Радна места и посредовање при добијању рада (берза рада)

Разне повластице

Бесплатна возња

Пензије

Доплатак (додатак)

Погребни трошкови

Губитак права на помоћ

Инвалидска књижица

Организација инвалида

Државни инвалидски органи

Пријава и поступак

Закладе, благодејања, прилози итд.

Прелазна наређења

Кредити

340.13

4 Св.

ЗБИРКА ЗАКОНА

протумачених и објашњених одлукама Државнога Савета, Касационога Суда и т. д.

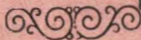
ИЗДАЈЕ ГОЈКО НИКЕТИЋ

Св. 4

ЗАКОН

О ПОТПОРИ ВОЈНИХ ИНВАЛИДА И ПОРОДИЦА ПОГИНУЛИХ, ОД РАНА УМРЛИХ ИЛИ НЕСТАЛИХ ВОЈНИКА

СА УРЕДБОМ О ПРИВРЕМЕНОЈ ПОМОЋИ ИНВАЛИДА И ПОРОДИЦАМА ПАЛИХ РАТНИКА

БЕОГРАД

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА ГЕЦЕ КОНА

1. Кнез Михаилова 1.

1920.

SAVEZNO IZVRŠNO VEĆE
CENTAR ZA INFORMACIJU I
KOMUNICACIJU
inv. br. 5238
SIG.

4 Св.

ЗБИРКА ЗАКОНА

протумачених и објашњених одлукама Др-
жавног Савета, Касационог Суда и т. д.
ИЗДАЈЕ ГОЈКО НИКЕТИЋ

Св. 4

ЗАКОН

О ПОТПОРИ ВОЈНИХ ИНВАЛИДА И ПОРО-
ДИЦА ПОГИНУЛИХ, ОД РАНА УМРЛИХ
ИЛИ НЕСТАЛИХ ВОЈНИКА

СА УРЕДБОМ О ПРИВРЕМЕНОЈ ПОМОЋИ ИНВАЛИ-
ДИМА И ПОРОДИЦАМА ПАЛИХ РАТНИКА

PRESEDNIŠTVO VLADE FNRJ
Studijsko odeljenje
BIBLIOTEKA

БЕОГРАД

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА ГЕЦЕ КОНА
1. Кнез Михаилова 1.
1920.

ЗАКОН

**О ПОТПОРИ ВОЈНИХ ИНВАЛИДА И ПОРОДИЦА
ПОГИНУЛИХ, ОД РАНА УМРЛИХ ИЛИ НЕСТА-
ЛИХ ВОЈНИКА**

ЗАКОН

О ПОТПОРИ ВОЈНИХ ИНВАЛИДА И ПОРОДИЦА ПОГИНУЛИХ, ОД РАНА УМРЛИХ ИЛИ НЕСТАЛИХ ВОЈНИКА

од 8. јула, 1878. год., са изменама и допунама од 19.
јануара, 1879. год., — 6. априла, 1881. год., — 3. ја-
нуара, 1883. год., — 26. јула, 1886. год., — 28. марта,
1888. год., — 24. јануара, 1896. год., — 29. јула, 1898.
год., — 10. априла, 1902. год., и 10. априла, 1914. год.

Глава прва. Права на потпору.

Ко је инвалид.

Чл. 1. — Сва лица која се налазе на војној дужности од дана мобилизације (мобилизација, концентрација, операције, примирје и демобилизација) па до шест недеља по потпуно завршеној демобилизацији, а која су услед добивених рана на бојишту, услед болести или каквог другог случаја, вршећи своју дужност онеспособили за рад, ако то није било из лакомислености, радњом коју службена потреба није изискивала или хотимичним осакаћењем, имају

као инвалиди право на новчану потпору од државе.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.
Види чл. 3. Зак. о потпори војних инвалида.

Каквих има инвалида.

Чл. 2. — Инвалиди су или потпуни инвалиди или полуинвалиди.

Потпуни су инвалиди они, који су изгубили руку или ногу, који су у оба ока ослепили, или који су постали телесно или душевно неспособни за сваку привреду.

А као полуинвалиди сматрају се они, који су услед рата или ратних терета, постали привремено или за свагда неспособни толико, да нису у стању привређивати себи ужитак, као кад би здрави били.

Види чл. 9. Зак. о потпори војних инвалида.

Породице инвалида.

Чл. 3. — Право ове потпоре прелази после смрти инвалида без икаквог новог суђења на његову удовицу, рођену децу, родитеље, браћу сестре и на она лица, којима је он био једини хранилац, пре него је постао инвалид, и ако поднесу благајници уверење како је прописано по тач. в. чл. 15. овог Закона.

Право које би имао погинули, нестали или умрли, има и његова породица с обзиром на чл. 15. овог Закона.

Под несталим разуме се сваки онај за кога се утврди, да није побегао.

Измене и допуне од 6. априла, 1881. год.
— 24. јануара, 1896. год., — и 10. априла, 1914. год.

— Чланом 1. у вези са чл. 10. Зак. о инвалид. потпори, дато је право на ову потпору лицима, која су, налазећи се на војној служби и вршећи ту своју дужност, онеспособили за рад. Чланом 3. став први, у вези са последњим и претпоследњим ставом чл. 10. а., прописује се, да то право инвалидово, по смрти овога прелази без икаквог новог суђења на његову удовицу, рођену децу, родитеље, браћу, сестре и на она лица, којима је он био једини хранилац, пре него што је постао инвалид. Чланом 3. став други и трећи, у вези са чл. 10. а. став први и други, дато је право породици у рату погинулог, умрлог или несталог војног службеника, као лицима, чији је он био хранитељ, право на потпору, коју би он као инвалид имао. Као што се овде из наведених прописа види, Закон о инвалидској потпори, под породицом којој ту потпору даје разуме: удовицу, рођену децу, родитеље, браћу и сестре умрлог војног инвалида, односно у рату погинулог, умрлог или несталог војног службеника. Ту се под удовицом несумњиво мисли само на жену, која је до смрти човекове била

његова брачна жена; под рођеном децом само на децу брачну; под родитељима само на брачног оца и матер; а под браћом и сестрама само на рођену браћу и сестре, а не и на удаљенију браћу и сестре. Али Закон уз побројавање ових сродника, додаје још да то право на потпору имају „и она лица којима је он (војни инвалид или у рату погинули, умрли или нестали војни службеник) био једини хранилац“. Може се питати сад, која су то друга лица осим удовице, рођене деце, родитеља, браће и сестара? Да ли то није и свако оно лице коме је инвалид, односно у рату погинули, умрли или нестали војни службеник, био једини хранилац пре тога? И онда пита се, дали под тим другим лицама треба разумети још очуха и маћеху, пасторчад ванбрачну жену и ванбрачну децу, ако је које од тих лица било у заједници живота са таквим војним службеником? Има се узети, да су та друга лица, само она лица, према којима постоји правна обавеза умрлог инвалида, или у рату погинулог, или несталог војног службеника, да их издржава. То се има извести из онога, што Закон право на ову инвалидску потпору даје удовици, рођеној деци и родитељима, као лицама, према којима је такав војни службеник имао законску обавезу издржавања, и још из моралних и сродничких обзира, само рођеној браћи и сестрама, овима и без такве законске обавезе. Таква су још лица: поочим и помајка, усвојена деца (§ 114. Грађ. Зак.),

лица у односу храниоцима, ванбрачна деца онога, који је по пристанку матере одобрио, да се такво дете у црквене књиге уведе на име његово као оца, јер према овим лицима такође постоји законска обавеза издржавања од стране војног службеника; па ту долази још и оно ванбрачно дете о чијем праву на издржавање говори §. 131. Грађ. Зак., у колико је обавеза таквога издржавања падала на умрлога инвалида или у рату погинулог или несталог војног службеника. У та лица не улази ванбрачна жена. Она нема права на потпору, па ма да је онај, од кога би хтела довести своје право на потпору, и био њен хранилац пре тога, јер ванбрачни живот закон не трпи и гони га, те по том и не постоји правна обавеза човека на издржавање овакве жене. Ту не долазе ни ванбрачна деца, ни очух и маћеха, јер ни они немају према себи правну обавезу на издржавање од онога, од кога би само по таквом односу свом са њим хтели довести своје право на инвалиду. Најпосле ту не долазе ни она лица, која је војни службеник пре тога издржавао, из каквих других обзира, али без икакве правне обавезе своје за то. Према свему изложеноме, на инвалидску потпору немају права: очух маћеха, пасторчад, ванбрачна жена и ванбрачна деца војног службеника, као ни друга са њим несродна лица, баш ако су и живела са њим у заједници и он их раније издржавао, али без икакве правне обавезе

своје, да их издржава. — Нач. о. о. с. 3. априла, 1920. год., Бр. 3521.

Види чл. 10. а. Зак. о потпори војним инвалида.

Трајање потпоре.

Чл. 4. — Ова потпора траје:

а., За потпуне инвалиде, који су изгубили руку или ногу, или који су ослепили, све до смрти; а за остале док се не поправи телесно или душевно стање.

б., За полуинвалиде, до оздрављења, или ако не оздраве до смрти.

в., За удовице до преудаје или смрти.

г., За мушка лица до навршетка 21. године, ако пре тога не добију самосталан начин живота, а за женска лица до удаје; а код обојих ако су неспособни за рад, докле траје та неспособност.

д., За родитеље до смрти, а за мајке и до преудаје.

Удовицама, којима је потпора лично досуђена, и којима би престала тећи тек после њихове смрти, може се на њихов захтев ради преудаје један пут за свагда издати једно — или двогодишња потпора и то петнаест (15) дана после венчања. Овакве издатке решава унек надлежни суд. Овако се може поступити

и кад инвалидску потпору уживају без икаквих других саучесника и друга женска лица.

Измене и допуне од 6. априла, 1881. год., — 26. јуна, 1886. год., — 24. јануара, 1896. год., — и 10. априла. 1914. год.

Губитак потпоре.

Чл. 5. — Инвалид губи право на ову потпору, ако буде осуђен на заточење, робију или затвор дужи од годину дана, а са деградацијом или лишењем грађанске части.

У случају поновне осуде, губи ту потпору, ако буде осуђен на затвор дужи од шест месеци. Исто тако инвалид губи право на потпору, ако се без одобрења надлежне власти одсели у страну земљу.

Са његовим губитком те потпоре и његова породица губи право на исту.

Осим тога чланови породице који имају право на потпору по смрти инвалида, погинулог или несталог војника, губе тако право, ако би били осуђени на робију, заточење или затвор дужи од године; а у случају поновне осуде, на затвор дужи од три месеца; даље у случају кад се имовно стање поправи; но удовица и друга женска чељад, губе то право и онда, ако би се одале скитњи и неморалном владању.

Инвалиди и породице губе право на одређену потпору, ако се за пет година не могу

пронаћи или се сами не пријаве, да им се решење или потпора преда.

Ако се у току ових пет година, ма којој нашој државној власти пријаве, право на потпору имаће од дана пријаве.

Тако исто губе право на потпору они инвалиди и породице, који би за неко време потпору примали, па престали ову за пет година примати.

Престанак се има рачунати од дана последњег пријема потпоре.

Измене и допуне од 24. јануара, 1896. год.

Види чл. 3. и 4. Зак. о потпори војних инвалида.

Женидба инвалида.

Чл. 6. — Ако се инвалид као такав ожени, онда његова удовица, као и са њом рођена деца, немају после његове смрти права на потпору овим Законом установљену.

Види чл. 3. Зак. о потпори војних инвалида.

Политичка права инвалида.

Чл. 7. — Потпора из инвалидскога фонда, не лишава инвалида политичких права.

Види чл. 1. Зак. о потпори војних инвалида.

Странци.

Чл. 8. — Добровољци и усташи уређених чета (били наши или страни поданици), који би у рату за Србију постали инвалиди у смислу чл. 2. овог Закона, добијаће потпору као и остали војници, а после смрти инвалида, њихове породице које живе у Србији, добијаће потпору према чл. 3. овог Закона.

Породице добровољаца и усташа, које живе у Србији, добијаће потпору, према чл. 3. овог Закона.

Измене и допуне од 19. јануара, 1879. год., — 24. јануара, 1896. год., — и 10. априла, 1914. год.

Види чл. 2. и 3. Зак. о потпори војних инвалида.

Глава друга. О количини потпоре.

Количина потпоре.

Чл. 9. — Потпора ће се давати по овој размери:

а., Потпуни инвалиди: ако је редов, каплар, десетар или дваесник добијаће годишње 360.— динара; ако је поднаредник, заставник или водник добијаће годишње 432.— динара; а ако је наредник четовођа, батаљони ађутант или батаљони, батеријски или ескадрони командир добијаће годишње 540.— динара потпоре.

Нижим чиновима потпуних инвалида сталног кадра, који су одслужили у овоме десет година, увећаваће се потпора с још четвртином главне (основне) суме; ако су прешли петнаест година, увећаваће се потпора с половином главне (основне) суме; ако су прешли двадесет година, са три четвртине; а ако су прешли тридесет година, онда са двогубом сумом, колико би имали према положају, кад би се налазили испод десет година службе.

У службу се има рачунати сво време, непрекидно проведено у њој.

б., Полуинвалиди добијаће половину оне суме, коју добијају потпуни инвалиди. према својем положају означеном претходном тачком.

в., Чланови породице, по смрти инвалида, ако по чл. 3. и 4. имају право потпоре, добиће ону потпору, коју је инвалид уживао за живота.

г., Чланови породице погинулих, у рату несталих или умрлих лица, чије породице по чл. 1. и 8. овог Закона имају право на потпору од државе, добијаће потпору одређену тач. а. овога члана, колико би припадала пуном инвалиду.

Измене и допуне од 29. јануара, 1896. год., — и 10. априла, 1914. год.

Види чл. 2. Зак. о потпори војних инвалида.

Потпора официра и њихових породица.

Чл. 10. — Официрима, активним и резервним, војно-административним чиновницима, лекарима, апотекарима, инжињерима и војним свештеницима, ако услед задобивене ране у рату, каквог другог случаја или ванреднога напрезања на војној дужности, онеспособе за ову, даваће се, док су живи, потпуна дотадашња плата.

Резервним официрима, државним чиновницима или чиновницима приватних установа, који би услед горепоменутих узрока онеспособили за службу у којој су били, даваће се из државне касе допуна њиховим пензијама до потпуне плате онога чина, који су имали у војсци. Ако им је пензија већа од те плате, неће примати никакву потпору из државне касе. —

Измене и допуне од 29. јануара, 1896. год. — и 10. априла, 1914. год.

== Ни у чл. 10. Зак. о потпори војних инвалида, ни ма у којем другом члану тога Закона, није изречно и одређено речено, која је то „потпуна дотадашња плата“, која се има давати официру или војном чиновнику, кад се због онеспособљења за војну службу из ове укљони и стави у инвалидско стање; није речено, да ли је то она плата коју је инвалид имао кад је, због обраћења или другог ког узрока, онеспособљен за војну службу,

или је то плата онога чина у коме се он затекао, кад је донета одлука, да се због тога из исте службе уклони и стави у инвалидско стање. — Кад то није изречно казано, онда тумачећи, како се тај пропис има разумети, јасно је, да се инвалид стављањем у инвалидско стање и уклањањем из активне војне службе стварно и непосредно лишава оне плате, коју је имао у време уклањања из исте службе, те је, с тога, природно и правилно, да му се та плата и даље даје, као накнада за лишење службе, кад већ не може, без своје кривице, да и даље у тој служби остане и упоредо напредује са својим друговима који су у њој остали. — Тако ваља узети и с тога, што је већи чин и са њиме скопчана плата, коју је инвалид добио после свог онеспособљења, већином последица показане храбрости, заслуга и учињених услуга отаџбини, било раније, пре обраћења свог и онеспособљења, или и доцније, које су се услуге и хтеле да награде тим већим чином, те би с тога било неправично, и изгледало би као нека незаслужена деградација, кад би се инвалид после враћа на ранију мању плату. — У прилог оваквог тумачења иде и то, што се официр или војни службеник, по чл. 10. поменутог Закона може уклонити из активне војне службе и ставити у инвалидско стање, ако би за исту онеспособио и услед ванредног напрезања на војној дужности, па како неспособност услед таквог узрока

не наступа одмах него поступно и после дужег времена, те се не може одмах да констатује и опазити, то се у таквом случају инвалидска потпора несумњиво мора одредити према плати чина у коме се то лице затекло, кад је тај случај код њега дефинитивно утврђен, те с тога нема разлога, да се друкчије поступа ни у случајевима, кад се инвалид уклања из војне службе и са других разлога, означених у истом законском пропису. Ово тим пре, што само онеспособљење услед задобивене ране у рату, не мора да наступи увек у моменту самог обраћења, већ и због доцније насталих компликација у току лечења или доцније наступеле потребе за операцијом. — Сем тога мора се предпоставити, да је инвалид све дотле био способан за војну службу, докле год није из ње уклонен, кад је за то постојала законска могућност, па старија војна власт то ипак није учинила. — Овакво гледиште усвојено је и у Закону о чиновн. грађан. реда, да се чиновницима, кад се због неспособности за даљу службу стављају у пензију, ова рачуна према плати, кад су стављени у пензију. — Ни у чл. 9. Зак. о потпори војних инвалида, који говори о одређивању инвалидски потпоре редовима и нижим чиновима, не прави се горе поменута разлика, већ им се у име потпоре даје тамо предвиђена сума, која се одређује према чину у коме се дотично лице затекло кад је стављено у инвалидско стање а не према чину у коме је било, кад је онеспособљено.

— На послетку, по последњем одељку чл. 21. Зак. о потпори војних инвалида, официрима и осталим лицима из чл. 10. поменутог Закона, рачуна се право на потпору од дана кад се ставе у пензију, што иде у прилог гледишта, да им се и величина потпоре има одредити према плати чина, који су имали у том моменту. — Према томе, величина инвалидске потпоре официра и подофицира не треба да се одређује према плати чина, који је овај имао у време свог онеспособљења, већ према плати чина који је имао кад му се потпора одређује. — Нач. о. о. с. 19. маја, 1920. год., Бр. 5210.

Види чл. 9., 10. а. и 21. Зак. о потпори војних инвалида.

Чл. 10. а. — Породице у рату погинулих, умрлих или несталих официра, активних и резервних, и осталих горепоменутих војних службеника, као и лица чији су они били хранитељи, добијаће у име потпоре из државне касе, поред пензије из удовичког фонда, 480.— динара годишње.

Ако немају права на пензију, добијаће 600.— динара годишње.

После смрти оних активних и резервних официра и осталих војних службеника, који су примали потпору по чл. 10. овога Закона, добијаће њихове породице такође потпору, по одредбама овога Закона.

Ову потпору добијаће оне породице, које не плаћају непосредне порезе више од 15.— динара, не рачунајући у ту суму и порезу на пензију.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.

== Последњи став чл. 10. а. Зак. о потпори војних инвалида има се разумети тако, да се њиме тражи неплаћање непосредног пореза више од 15.— динара годишње, не рачунајући у ту суму још и порез на пензију, како за породицу официра (или ког другог од војних службеника, о којима говори чл. 10. а. у вези са чл. 10) умрлога као инвалида, о којој је породици реч у ставу трећем чл. 10. а., — тако и за породицу у рату погинулог, умрлог или несталог таквог лица о којој је породици реч у првој и другој ставу истог члана. — Нач. о. о. с. 6. априла, 1915. год., Бр. 1341.

Правилна примена чл. 10. а. Зак. о потпори војних инвалида зависи од тога, како се има разумети чл. 10. истог закона. — Из речи у првој ставу овога чл. 10.: „официрима активним и резервним, војно административним чиновницима, лекарима апотекарима, инжињерима и војним свештеницима, ако услед задобивене ране у рату, каквог другог случаја или ванредног напрезања на војној дужности, онеспособе за ову, даваће се, док су живи, потпуна дотадашња плата“, — види се, да се овај став односи на лица, којима је искључива професија војна служба. — Он дакле,

обухвата: офицере, о којима говори чл. 22. тач. 1. Зак. о устројству војске; резервне офицере који су из активе преведени у резерву, о којима говори чл. 22. тач. 6. става 3. Зак. о устр. војске, — и најзад, војне административне чиновнике и остале службенике о којима говоре чл. 22. б. 31. до 42., 46., 60., 62. и 64. Зак. о устројству војске. — А из речи, у другом ставу чл. 10.: „резервним официрима, државним чиновницима и чиновницима приватних установа, који би услед горе поменутих узрока *онеспособили за службу у којој су били*, даваће се“ ... јасно се види, да овај други став обухвата лица, којима војна служба није стална професија, већ припадају разним другим професијама. — Овај други став обухвата, дакле, резервне офицере из реда земљорадника, занатлија, трговаца, чиновника и др., о којима говоре чл. 74. до 80. Зак. о устројству војске; затим, државне чиновнике о којима говори § 1. Зак. о чинов. грађ. реда а који могу бити активни или пензионари, и чиновнике приватних установа. — Лицима из I. става чл. 10. пом. Зак., без обзира да ли имају или немају права на пензију, кад *онеспособе за војну службу*, на име инвалиде даје се потпуна дотадања плата; а лицима из II. става истог члана инвалида се комбинује са платом или пенсијом коју ти официри и чиновници имају. Ако су резервни официри, њима се у наведеним случајевима, као инвалидска потпора, одређује пуна плата овог чина, који су они

имали у време онеспособљења, мање пензија коју су примали из државне касе, разуме се ако су ту пензију у опште имали. У колико је пензија већа од плате што је у војсци привремено имају, у толико је мањи део инвалидске потпоре. Ако им је пензија била равна или већа од официрске плате, која је скопчана са њиховим чином онда они не добијају никакву потпору из државне касе, већ им пензија у место исте служи. И обрнуто у колико је пензија мања од официрске плате, у толико је инвалидска потпора већа, у толико им се мање одбија од официрске плате. И напослетку, ако немају никакву пензију, онда им се ништа од плате не одбија, већ примају, на име инвалидске потпоре пуну плату оног чина, који у војсци имају у времену онеспособљења. — Државни чиновници и чиновници приватних установа, ако нису имали никакав чин у војсци, онда ће примати у место инвалидске потпоре пуну плату, коју су као чиновници свога положаја имали пре него што су у војску ступили. А ако су имали пензију, онда ће се и на њих применити горњи случај. — Пензија и чин употребљен у овом другом ставу чл. 10., као што се види, нису битни услови за задобијање права ових лица на инвалиду. Лица, поменута у овом члану, и ако не би имала пенсије или чина у војсци, само ако спадају у категорију овде означених лица добијала би инвалиду из овога члана. Пензија и чин употребљени су као обележје мерила вели-

чине инвалидске потпоре у односу према плати ових лица. — Да пензија није битан услов за задобијање инвалидске потпоре ових лица, види се јасно и из другог одељка чл. 10. а Зак. о потпори војних инвалида, који гласи: „ако немају право на пензију, добијаће шест стотина динара годишње.“ — А да чин није битан услов за задобијање инвалиде из чл. 10., види се још и из чл. 26. Зак. о потп. вој. инв., јер по овом члану 26. у мирно доба и „невојна лица“ (трећи став), када као чиновници при вршењу своје редовне дужности онеспособе за исту, добијају инвалидску потпору по чл. 10., и ако дакле немају никакве везе са војском и чиновима у војсци; а кад такви чиновници на истом послу погину, умру или нестану, онда њихове породице добијају инвалиду по чл. 10. а. Зак. о потпори војних инвалида. Касациони Суд у више прилика у својим одељењима доносио је већ одлуку у том смислу од којих се, примера ради, наводи решење III. одељења од 9. априла о. г. бр. 563, којим је једногласно оснажено решење првостеп. суда, и ако се на њега Министарство Војно жалило, а којим је досуђена инвалида по чл. 10. а пом. Закона, удови и деци једног полицијског писара, који је у потери за хајдуцима нашао смрт. — И кад породице државних чиновника, „невојних лица“ у мирно доба имају права на инвалиду по чл. 10. а, онда ће то право у толико пре имати породице државних чиновника, који су погинули, умрли или

нестали у рату, јер су напори на војној дужности већи, и ова су лица више изложена опасности да свој живот изгубе. Не може се узети да је у II. ставу чл. 10. неправилна интерпункција по томе што би после речи „резервним официрима“ требало да стоји две тачке у место запете, те да се отуда изводи, да се овај став односи на државне чиновнике и чиновнике приватних установа искључиво резервне официре. — Пре свега сви се закони морају тумачити како су написани. Не може се погрешно претпостављати. — Најзад таквој претпоставци противила би се нелогичност, која би отуда изашла, а која би се састојала у томе што би у том случају сви резервни официри, који нису чиновници већ например: трговци, занатлије, земљорадници и др., били сасвим лишени права на инвалидску потпору, јер се не би ни под који припис Закона о потпори вој. инвалида могли подвести; а да нису резервни официри већ редови, каплари, поднаредници или наредници, онда би могли имати инвалиду по чл. 9. Зак. о пот. вој. инвалида. Очевидно законодавац такву нелогичност није хтео: Према томе државни чиновници могу имати инвалиду по другом одељку чл. 10. и ако нису резервни официри, а услед тога по пропису чл. 10. а добијале би инвалиду њихове породице. — Тај факат, да се овај чл. 10. Зак. о пот. вој. инвалида неједнако разуме и примењује у одељењима Касационог Суда очито показује да није довољно јасан. И

како је овај Закон о потпори вој. инвалида донесен у корист инвалида и њихових породица, то у случају сумње треба га тумачити више у корист њихову као невољне стране него ли на штету њихову. На основу свега изложенога, општа седница Касационог Суда, по покренутоме питању, донела је као начелну одлуку: *да породицама у рату погинулих, умрлих и несталих државних чиновника припада инвалида по чл. 10. а Зак. а пош. вој. инвалида, без обзира да ли су ти погинули нестали или умрли чиновници били резервни официри или обични редови. — Нач. о. о. с. 26. новембра, 1919. год., Бр. 5035.*

Види чл. 3. и 10. Зак. о потпори војних иивалида.

Доба пошпоре на чланове породице.

Чл. 11. — Досуђену потпору по одредбама овог Закона добијаће чланови породице укупно, докле буду живели у заједници. У случају деобе, надлежни суд ће, узевши у обзир све приходе, учинити поделу тако, да све стране по могућству добију сразмерне делове.

Пенсију из удовичког фонда, суд неће моћи досуђивати оној страни, којој она не припада по Закону о пенсионом фонду за удовице и децу умрлих чиновника, али ће тада већи део ове потпоре досуђивати оној страни, која не ужива пенсију.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.
Види чл. 3. и 9. Зак. о потпори војних инвалида.

Уиошреба инвалида у службама државним.

Чл. 12. — Полуинвалиди и потпуни инвалиди и нижи чиновни, који су служили 10 година у сталном кадру, имају првенствено право на послужитељска места при државним надлештвима, као и на она звања, на која би се по својој способности могла употребити у грађанској државној служби.

Ну такав ће полуинвалид и потпун инвалид, док на оном месту има сигуран ужитак, уживати половину одређене потпоре. Међутим, на случај његове смрти, његова породица због тога не губи право на потпору, ако би јој то право иначе припадало по овом Закону.

Инвалиди који добију указну државну службу, неће уживати потпору, док су у државној служби.

Државне власти стараће се, да свагда, кад кога полуинвалида или потпуног инвалида приме у службу, известе благајницу на којој прима потпору.

Који се од полуинвалида или потпуних инвалида, при ступању у службу, не пријави као такав, губи право на потпору, док се налази у служби.

С овим породица инвалида не губи право тражбе потпоре после смрти потпуног инвалида.

Измене и допуне од 24. јануара, 1896. год., — и 10. априла, 1914. год.

Опијање инвалида и расипање потпоре.

Чл. 13. — Ако се инвалид ода пићу и расипању, па потпору не употребљује на чланове своје породице, онда ће се његова цела потпора давати одређеном стараоцу (или лицу) на циљ издржавања, како самог инвалида, тако и његове породице.

Измене и допуне од 24. јануара, 1896. год.

Глава трећа. О прибирању података за право на потпору.

Пријаве инвалида за потпору.

Чл. 14. — Да се когод призна за инвалида и добије право на потпору, мора се јавити својој надлежној команди, где ће се у присуству команданта лекарски прегледати, и по чл. 2. овог Закона утврдити (констатовати) његово стање здравља, и да ли је и колико за рад неспособан.

За овим је дужан инвалид поднети:

а. Званично уверење свога надлежног команданта, у којим је приликама ратним или

службеним постао неспособан, и у којој је болници или иначе лечен.

б. Ако је жењен, извод из протокола венчаних и о сваком члану, који има право на посмртну потпору, уверење из протокола крштених.

в. Уверење од месне управне власти, да су живи сви чланови породице и ако има родитеље, браћу или сестре, да немају другог начина издржавања, већ да их је инвалид издржавао.

Који би при овоме власт преварио или би ово било нехатно или у знању, па би се због тога коме потпора неправедно дала, па доцније то открило, онда је дужан инвалидском фонду надокнадити цео издатак, најпре издавалац уверења, а ако овај не би имао, онда управни орган, до кога је кривица или нехат.

Ако инвалид не би могао ово сам прибавити, војна власт је сама дужна то набавити, чим се њој за то пријави и захте.

Распис Министра Војног од 14. октобра, 1914 год., О. П. № 17497.... Имам уверења, да поједине пуковске окружне команде, које су по чл. 14. и 15. Зак. о потпори војних инвалида позвате, да све потребне податке приберу, ово врше врло лабаво, не сматрајући овај посао као хитан. Да би се убрзала помоћ нашим ратницима и њиховим породицама наређујем командантима обласних дивизија: а) да нареде пуковским окружним командама,

да посао око прибирања потребних података ради регулисавања инвалидске потпоре, у будуће сматрају као хитан, — б) да команданти с времена на време, преко свога помоћника, врше ревизију над радом пуковских окружних команда, по овим предметима, и да за сваки застој, одговорно лице узму на одговор и казне, а мене о томе известе...

Наређење Министра Војног и Морнарице ПБр. 43647. од 16. септембра, 1919. год.: ... Наређујем, да команданти пуковских окружних команда инвалидске предмете сматрају за предмете најхитније природе и послове по њима предузимају и свршавају без икаквог одлагања. — Да би се предње постигло поступиће се на следећи начин: 1. Команданти ће на рад по овим предметима одређивати оне од својих официра и чиновника који су вични у овом послу и енергични у раду. — 2. Устројиће се контролник у који морају бити уведене хронолошким редом све пријаве и у њега увести све најважније одлуке по истом предмету, тако да се у свако доба може знати где се предмет налази и у коме је стадијуму рад на истом. — 3. Команданти пуковских окружних команда сваких десет дана вршиће према контролнику преглед рада по инвалидским потпорама и предузимати све законске мере, да се рад убрза и свака немарност, ма од чије стране долазила, по закону казни. — 4. Команданти пуковских окружних команда сваког првог

датума у месецу подносиће ми извештај бројно: а) колики је број инвалидских потпора био на раду код дотичне команде из ранијих месеци као несвршених и колико је од тих предмета у току тог месеца свршено; б) колико је предмета дошло на рад у току тога месеца; колико је од тих свршено и колико је остало несвршено; в) шта је сметало те је горњи број предмета остао несвршен и какве је мере командант предузимао, да се те сметње отклоне. — 5. Командантима обласних дивизија ставља се у дужност, да строго воде рачуна о раду по инвалидским потпорама у окружним командама на својој територији; врше повремене ревизије и предузимају све мере, да рад по окружним командама не трпи никакво неоправдано одлагање.

Упуство Министра Војног и Морнарице ПБр. 49598., од 13. октобра, 1919. год.: По Закону о потпори војних инвалида пријаве за потпору дужне су да примају пуковске окружне команде од свију лица, која сада стално станују на њиховим територијама. — Одмах при пријему пријаве, команде ће се трудити, да протоколним саслушањем молиоца сазнају све околности које су битне за право на инвалидску потпору, а нарочито у којој је јединици служио инвалид или лице од кога се доводи право на инвалидску потпору; ког је датума и на ком положају рањен инвалид, односно погинуло, нестало или умрло лице од кога се доводи право

на инвалидску потпору. У том саслушању треба забележити и имена војних обвезника, који знају да посведоче ове околности, т. ј. да је дотични одиста био војни обвезник, да је рањен односно да је погинуо, умро или да га је нестало. — По пријему овако допуњене пријаве одмах тражити од показаних команада уверења из чл. 14. тач. а., односно из чл. 15. тач. а. Закона о потпори војних инвалида, а једновременно од општинских судова и остале доказе из ова два члана законска. Ове доказе треба тражити посебним актима, а поднету пријаву задржати и, ако се тражени податци на време не добију, тражења обнављати. Личне инвалиде, и не чекајући долазак напред тражених података, треба одмах подврћи лекарско комисијском прегледу, којим има да се констатује, да ли су и колико од добивене повреде у рату или од ратних штрапаца постали неспособни у своме редовном занимању. Овим прегледом, дакле, има да се цени њихова привредна моћ, а не способност за војну службу. — Резултат може гласити потпуна неспособност за привреду, ограничена, и то у колико, и способан за привреду у редовном занимању. Дакле, лекарска комисија има према објективним знацима повређеног, да утврди фактичко стање његове привредне способности, а питање, да ли ће прегледани бити пун или полуинвалид решаваће првостепени суд (Чл. 21. Зак. о потпори војних инвалида). — Тражења напред поменутих доказа и лекарски пре-

глед инвалида вршиће се независно једно од другог, т. ј. не треба по пријему пријаве тражити само уверење из чл. 14. тач. а., или из чл. 26. тач. а., па остале доказе и лекарски преглед тражити и наређивати тек по доласку првог доказа, већ једновременно тражити. — Уверење из чл. 14. тач. а. и чл. 15. тач. а. Закона о потпори војних инвалида треба тражити непосредно од команде оне јединице у којој је служио инвалид кад је рањен или погинуло, умрло или нестало лице од кога се доводи право на инвалидску потпору, или од оне команде или надлештва, код кога се налази архива те јединице. У случају ди је јединица расформисана и њена архива не постоји или се не зна где се сада налази, уверење треба да састави сама пуковска окружна команда на основу података, које ће према чл. 18. Зак. о потпори војних инвалида прибавити протоколарним саслушањем оних другова рањеног или погинулог, умрлог или несталог лица, који су у пријави наведени. — За пуноважне доказе о напред поменитим околностима имају се узети искази само ратника и у опште лица која су била присутна догађају о коме сведоче — присутна рањавању, погибији или нестанку — и у опште искази таквих лица, за која се са вероватношћу може закључити да су им познате по личном сазнању околности о којима сведоче. — Сва преписка а нарочито тражења поменутих уверења, пуковске окружне команде имају управ-

љати непосредно командама и надлештима која та уверења имају издати. Због хитности ових предмета забрањујем и да се та уверења траже од Врховне Команде или Министарства Војног, јер се тиме без потребе одуговлачи рад пошто Министарство и Врховна Команда та иста акта мора спроводити надлежним командама. Само уверења о смрти официра треба тражити од Опште Војног Одељења, пошто оно води листу губитака официра. Када се сви докази прикупе, одмах акта треба спровести надлежном првостепеном суду са захтевом да се донесе решење. — Пуковске окружне команде немају право по Закону да се упуштају у оцену питања да ли дотично лице има или нема права на инвалидску потпору. — То је правно питање и за његово решење надлежан је само првостепени суд, с тога се забрањује пуковским окружним командама да се обраћају Министарству за „објашњење“ да ли дотични молилац има право на потпору. — Пуковским окружним командама је само дужност да тачно прикупе податке из чл. 14. и 15. поменутог Закона, који ће утврђивати право стање, т. ј. да ли је неко био или не војни обвезник; да ли је на војној дужности онеспособио или ван ове; да ли је погинуо или умро на војној дужности или ван ове; да ли породица плаћа више или мање непосредне порезе од 15. дин., — а суд ће према скупљеним доказима решити главно питање: да ли дотични има или нема

право на потпору. — И овом приликом упозоравам пуковске окружне команде на тачно вршење мог наређења од 16. септембра, 1919. год., ПБр. 43647. —

— У последњем ставу чл. 15. и чл. 20. и 21. Зак. о потпори војних инвалида предвиђено је, да све доказе потребне за добијање инвалидске потпоре, прибављају надлежне пуковске окружне команде по званичној дужности на тражење милиоца. Све прикупљене доказе са представком молиочевом, поменута команда спроводи надлежном првостепеном суду, који одмах доноси по том решење, ако су му поднети сви за то потребни податци; а ако што у податцима недостаје, суд ће тражити од окружне команде, да му све оно што недостаје накнадно прибави и пошље. — С тих разлога и што је тач. в. чл. 14. Зак. о потпори војних инвалида предвиђено, да податке о томе, да ли су у поменутом члану означена лица неспособна за рад и привређивање, и да немају другог начина издржавања, но да их је инвалид, или погинули, нестали или умрли ратник издржавао, даје месна управна власт у облику уверења, — има се сматрати, да се и судови, за доказ те околности, имају задовољити таквим уверењем поменуте власти, а да нису законом позвани на овлашћени, да се упуштају и у контролисање садржине таквих уверења, нити да у таквој цели наређују лекарски преглед лица означених у поменутом законском пропису, какав преглед, по чл. 14. помену-

тог Закона, дужна је да наређује пуковска окружна команда, и то само над лицима, која траже личну инвалидску потпору, као онеспособљена у рату. — По себи се разуме, да су судови овлашћени и дужни да траже накнадна уверења од надлежних власти, ако послата му уверења нису пуна и не садрже све потребне податке о свима околностима, које су од утицаја за решење тражене потпоре. — Нач. о. о. с. 11. фебруара, 1920. год., Бр. 4345.

Види чл. 15., 20. и 21. Зак. о. потпори војних инвалида.

Пријава породице за потпору.

Чл. 15. — Да би се одредила, потпора породичним члановима, потребно је поднети:

а. Уверење од команданта, где је, у којим ратним приликама погинуло, нестало или умрло лице од којег они доводе своје право на потпору и то поткрепити, ако је могуће, и лекарским подацима.

б. Све што се налази у тачкама б. и в. у претходноме члану, и

в. Уверење надлежне пореске власти, да породица погинулог, умрлог или несталог лица, од кога доводи право на потпору, не плаћа више од петнаест (15.—) динара годишње непосредне порезе, у коју не улази лична пореза. За породице лица означених у чл. 10. а. вреди одредба тога члана.

Ако је погинули, нестали или умрли био у задрузи, онда на његов део не треба да је већа пореза. За задругара у овом случају рачуна се отац и деца, ако су живели заједно неподељени.

Све доказе потребне за добијање инвалидске потпоре, прибавиће надлежне пуковске окружне команде по званичној дужности на тражење молиоца бесплатно.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.

Види расписе Министра Војног О. П. Бр. 17497., П. Бр. 43547. и П. Бр. 49598. код чл. 14. Зак. о потпори војних инвалида.

Безилашност уверења.

Чл. 16. — У ком месту живи лице, које прима потпору, месна ће управна власт сваког месеца давати примаоцу потпоре бесплатно уверење о животу чланова, ради пријема одређене потпоре.

Исто тако уверења, која се траже по чл. 14. и 15. овога Закона, даваће се бесплатно, као што се у опште неће никаква такса при овим тражбинама и расправама наплаћивати.

Но такса ће се наплаћивати од оних лица, која траже копије решења или других докумената, а којима је већ једном надлежни суд дао своје решење.

Измене и допуне од 24. јанаура, 1896. год., — и 10. априла, 1914. год.

Види чл. 1. и 3. Зак. о потпорни војних инвалида.

Уштеда потпоре.

Чл. 17. — На случај ако је коме члану породице ужитак са друге стране обезбрижен, онда ће се на захтев старатељског судије, сума која онемо припада, уносити у Управу Фондова ради руковања у корист истог лица. Нарочито с правом женске деце ваља овако старање водити, како би се у своје време пристojно удомити могла.

Види чл. 9. Зак. о потпору војних инвалида.

Инвалидско одељење.

Чл. 18. — Инвалидско одељење водиће списак, у коме ће бити уписан сваки инвалид, из разних ратова, као и сваки инвалид коме се потпора има одредити и издавати, а такође и сваки погинули, нестали или умрли, с бројем чланова његове породице, о којима се стара држава по овом Закону.

Поред имена у списку ће се забележити оцена лекарска о осакаћењу или неспособности инвалида, било од добивених рана, било од разних болести или каквим другим случајем. Затим ће записати име жене, име и године деце, браће и сестара, ако овима припада

право потпоре, као и име и године родитеља. Најпосле ће се записати где је и у каквим приликама инвалид рањен или хранитељ погинуо, или од добивених рана, болести или каквог другог случаја умро; кад га је и у којим приликама нестало, и при коме је роду војске служио.

Све ће се ово извршити и словима записати из оних података, који се траже чл. 14. и 15. овог Закона.

Што се тиче података о сазнању, где је који рањен, када је погинуо или нестало, у оскудици званичних извешћа признаваће се искази војника или старешине оне јединице, из које је осакаћени, погинули или нестали војник, којима је познат такав догађај.

Осим свега тога инвалидско одељење вршиће и ове послове: руковаће благајницом фонда инвалидског, како за инвалиде из ратова 1876—1878., и 1885—1886 године, а радиће и све остале, што му је стављено у дужност овим Законом.

Водиће рачун о приходу инвалидског фонда и новце ће благовремено слати Управи Фондова на умножавање и са њоме чинити обрачун.

Закључиваће годишњи рачун и Главној Контроли подносити.

Измене и допуне од 6. априла, 1881. год., — и 10. априла, 1914. год.

Види чл. 30. Зак. о потпори војних инвалида.

Глава четврта. О решавању и одређењу потпоре.

Надлежни суд.

Чл. 19. — О правима и губицима потпоре као и случајевима из чл. 13. овог Закона решаваће надлежан првостепени суд онога округа, у коме стално живи лице или породица, која потпору захтева односно губи.

Ова ствар решаваће се као хитна.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.

Види чл. 13. Зак. о потпори војних инвалида.

Подношај докумената.

Чл. 20. — Кад пуковска окружна команда прибави све потребне податке, она ће их заједно са преставком инвалида спровести надлежном првостепеном суду.

Ова ће се ствар сматрати као особито хитна.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.

Распис Министра Војног од 13. октобра, 1914., год., ОПН^о 16721. Да би се сходно пропису чл. 20. Зак. о потпори војних инвалида, тачно знало бројно стање поднетих молби од стране инвалида и породица, као и оних предмета свршених

код команди и послатих надлежним првостепеним судовима на решавање, наређујем, да ми све пуковске окружне команде у току сваког месеца 15. и 30. подносе овакав испуњени табелар (Види у додатку прилог А).

Види чл. 19. Зак. о потпори војних инвалида.

Суђење.

Чл. 21. — Кад првостепени суд прими акта, он ће се предходно уверити, да су му поднети сви потребни подаци, па ако нађе да што недостаје, писаће по службеној дужности надлежној окружној команди, да све оно што недостаје у одређеном року прибави и пошље суду.

Кад су поднети сви подаци који су потребни суд ће извидети ствар и донети решење: које лице ставља у потпуно или полуинвалидско стање; којим лицима даје право на потпору; колико и од куда и докле даје ту потпору; која лица одбија од тражења потпоре или лишава потпоре и зашто; и најзад, како потпору дели, кад има више лица и кад траже деобу.

Ово решење доставиће на рецелис и Министарству Војном и молиоцу.

Потпору ће суд одређивати од дана прве пријаве власти, а официрима и осталим лицима, која према чл. 10. овог Закона, имају право на потпору, од дана када се ставе у пензију.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.
Види чл. 3. Зак. о потпори војних ин-
валида.

Чл. 21.а. — Противу решења првостепе-
ног суда незадовољна страна, било Мини-
старство Војно, било лице које је лишено пот-
поре или одбијено од тражења, може се без
плаћања таксе жалити Касационом Суду у року
од (15) петнаест дана од пријема решења.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.
Види чл. 21. Зак. о потпори војних ин-
валида.

Извршна решења.

Чл. 22. — Лица којима је извршним ре-
шењем досуђена потпора, поднеће то решење.
благајници свога округа или најближем по-
реском одељењу, које ће наредити, да се пот-
пора издаје по решењу, и о томе ће извести
Министарство Финансија.

О случајевима у којима потпора престаје
тећи по самом овом Закону, као и о случаје-
вима у којима се потпора губи по самом овом
Закону, водиће рачуна окружне благајнице и
остале власти, које буду издавале потпору; а
кад наступи такав случај потпору неће издати
по решењу и известиће о томе Министарство
Финансија.

Ове власти водиће рачуна и о случајевима
у којима се потпора на основу судског решења
губи према овом Закону, и о томе ће извести
Министарство Војно и надлежни првостепени
суд, који има ствар извидети и донети ре-
шење; кад то решење буде извршно известиће,
Министарства Финансија и Војно.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.
Види чл. 19. Зак. о потпори војних ин-
валида.

Преглед инвалида.

Чл. 23. — Регрутне комисије прегледаће
сваке године приликом регрутовања све полу-
инвалиде, којима је досуђена потпора за време,
док су неспособни за рад. Ако се констатује
да су неспособни за рад издаће им се о томе
уверење, које ће они подносити власти код
које примају потпору, ради увере, да су пре-
гледани у тој години. Ако се пак констатује,
да је прегледано лице способно за рад, команда
ће извести надлежни првостепени суд, који
ће донети решење о губитку потпоре. Чим
такво решење постане извршно, суд ће изве-
стити благајницу, која је издавала потпору томе
лицу и Министарство Војно.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.
Види чл. 3. и 14. Зак. о потпори војних
инвалида.

Поновно суђење.

Чл. 24. — Кад првостепени суд не досуди потражиоцу потпору, овај има право поднети нове доказе и тражити ново суђење у року од три године од дана, када је прво решење извршним постало, код истог суда.

И противу овога решења може се незадовољна страна жалити Касационом Суду за петнаест дана од дана пријема решења.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.

Види чл. 19., 21. и 21.а. Зак. о потпори војних инвалида.

Глава пета. Инвалидски дом.

Инвалидски дом.

Чл. 25. — За потпуне инвалиде установљава се „Инвалидски Дом“.

Такови инвалиди, који немају породице да се о њима стара, или које породица неће да негује, имају права, да се приме у инвалидски дом. Ту ће они добити: стан, пристojно пре-довољствено издржавање, одело, осветлење и лекове. Све ово накнадиће се држави из потпоре од дотичног лица, и ако што преостаје, даваће му се у готову новцу, а ако недостаје, домириваће се из инвалидског фонда.

Чланови породице, који би по годинама или иначе били способни да негују потпуног инвалида, па то не би чинили, губе право на посмртну потпору, па ступио или неступио инвалид у инвалидски дом.

Види чл. 3. Зак. о потпори војних инвалида.

Глава шеста. О потпори војних инвалида у миру поставших.

Инвалиди из мирног доба.

Чл. 26. — Право на потпору по овом Закону имају и подофицири, војници и лице из чл. 10. овог Закона, који буду, и у мирно доба, на вршењу своје војне дужности осакаћени или на каквој нарочитој служби због напорна рада онеспособљени за привређивање.

Радници војних завода, као и њихове старешине (мајстори, шефови и т. д.), који на војноме раду буду осакаћени, такође ће имати потпору по овом Закону, и то радници као редови, и старешине према својој дотадашњој плати (по ставу другом тач. а. чл. 9. овог Закона).

Осем ових лица, право на инвалидску потпору имају: војници, жандарми, пограничне трупе, као и невојна лица, која би при вршењу службе у званичној дужности, у потери, сукобу и т. д. (или због ове) били рањени и онеспособљени.

за привређивање. Народне старешине примаће потпору према своме положају, а ови остали као редови.

После смрти лица побројаних у овоме члану, право на инвалидску потпору имају и они побројани у члану 3.

Измене и допуне од 6. априла, 1881. год., — 3. јануара, 1883. год., — 24. јануара, 1896. год., — и 10. априла, 1914. год.

Види чл. 3. и 9. Зак. о потпори војних инвалида.

Нижи чиновни сталног кадра.

Чл. 27. — Подофицери сталног кадра, који су давали и дају улог по опредељењима овог Закона, ако би постали неспособни због порушеног здравља дуговременом службом, могу се судом примити за потпуне или полуинвалиде.

Њима ће надлежни суд у том случају одређивати потпору, по тачкама а. (први и последњи одељак) и б. чл. 9. овог Закона.

Право ове потпоре после смрти инвалида прелази на његову породицу.

Право на инвалидску потпору, имају и породице оних нижих чиновних сталног кадра, који су по до сада важећем Закону о потпори војних инвалида од 8. јула, 1878. год., као признати инвалиди уживали инвалидску потпору до своје смрти.

Поднаредници и наредници, који по чл. 24. Зак. о устројству војске улажу 3% од своје плате у благајницу инвалидског фонда, имају право на потпору из инвалидског фонда по чл. 23. Зак. о устројству војске.

Како о потпори ових, тако и о потпори њихових породица, решава надлежни суд по чл. 19. овог Закона.

Све остале одредбе овог Закона вреде и за потпоре ових поднаредника и наредника и њихових породица, у колико не би биле противне Закону о устројству војске.

Измене и допуне од 28. марта, 1888. год., — 24. јануара, 1896. год., — и 10. априла, 1914. год.

Закон о устројству војске од 27. јануара, 1901. год.: Члан 23.... Који подофицер до навршетка четрнаестогодишње непрекидне и добре војничке и подофицерске службе, не добије које од помених звања, задобија право од тада на годишњу потпору за себе лично по овом размеру:

по навршетку 14 год.:	наредник 537.	—	поднаред. 322.	—
" 16	" " 602.	—	" 365.	—
" 18	" " 629.	—	" 406.	—
" 20	" " 662.	—	" 450.	—
" 22	" " 680.	—	" 491.	—
" 24	" " 717.	—	" 533.	—
" 26	" " 750.	—	" 576.	—
" 28	" " 780.	—	" 618.	—
" 30	" " 810.	—	" 660.	—

А породица после смрти ових подофицира, добиваће према својој величини $\frac{1}{2}$ до $\frac{2}{3}$ ових сума на име потпоре. У породицу подофицира рачунају се законита жена и деца. Трајање ове потпоре биће по чл. 4. Зак. о потпори војних инвалида. Право на ову потпору задобијају наредници, поднаредници и њихове породице из инвалидског фонда по Зак. о потпори војних инвалида. Губитак ове потпоре бива по одредбама чл. 5. и 13. Зак. о потпори војних инвалида. Место ове потпоре подофицири који наврше 14 година добре војничке службе и не добију које од поменутих звања, могу добити, ако желе, једанпут за свагда 1200.— динара из инвалидског фонда по решењу инвалидског суда. Ове одредбе о потпори наредника и поднаредника, вреде и за значаре, но не и за музиканте. — Чл. 24. Но наредницима, поднаредницима, и значарима, изузимајући музиканте, без обзира на то јесу ли жењени или не, одбијаће се, на име потпорног фонда за њихове породице, свакога месеца 3% од њихове плате коју примају. Ове одбивене суме имају се предати свакога месеца каси инвалидског фонда. Но овај улог неће се враћати никома, па ни онима који по чл. 23. Зак. о устројству војске иступе или буду отпуштени из војске. — Чл. 25. подофицири инвалиди добијају издржавање по Зак. о потпори војних инвалида. —

Види чл. 9. и 19. Зак. о потпори војних инвалида.

Закон нема поврашне силе.

Чл. 28. — Прикупљање података и решавање о потпори оваквих инвалида из мирнога доба, вршићи су по прописима овога Закона од сада, а за оне, о којима је то расправљено пре овог Закона, остаје како је наређено.

Види чл. 26. Зак. о потпори војних инвалида.

Глави седма. О изворима за потпору.

Установе Књаза Михаила.

Чл. 29. — За основу ове потпоре узима се се „Фонд за војне инвалиде“, који је установио блаженопокојни Књаз Михаило 1863. године.

Види чл. 30. и 31. Зак. о потпори војних инвалида.

Приходи инвалидског фонда.

Чл. 30. — У приходе инвалидског фонда улазе :

- 1., завештања,
- 2., добровољни прилози,
- 3., новци добивени од новчаних дисциплинских казни,

4., камата на капитал овога фонда, и

5., улози подофицира сталнога кадра по чл.

24. Зак. о устројству војске.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.

Види чл. 29. и 31. Зак. о потпори војних инвалида.

Чл. 31. — Министарство Финансија уносиће сваке године у буџет расхода потребну суму новаца за инвалидску потпору.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.

Исплата инвалидске потпоре.

Чл. 32. — Инвалидска потпора, која се издаје по овом Закону, плаћаће се у почетку сваког месеца из буџета, који ће Министарство Финансија уносити у буџет расхода сваке године.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.

Наредба Министра Финансија од 27. фебруара, 1920. год., ИДР Бр. 619., о исплати инвалидских потпора: За пријем инвалидских потпора уживаоци истих, нарочито они са села, морали су врло често напуштати своје послове по неколико дана и излагати се трошковима, а они сакати још и свима мукама и незгодама у путовању, док на касама Финансијских Управа не приме своју потпору.

Да би им се у томе погледу помогло и да би се поступак око исплате упростио и убрзао, а на основу чл. 6. Зак. о државном рачуноводству наређујем:

1. Да се решења инвалидске потпоре уживаоцима истих који су са села исплаћују од стране општинских судова.

2. Финансијске Управе у томе циљу а на основи својих књига (контролника решених инвалидских потпора) спремаће благовремено потребне спискове за наредни месец.

Спискови ће садрживати ове рубрике:

а) редни број

б) име уживаоца потпоре

в) одакле је (ако има више села у општини)

г) број платног листа или књижице

д) број и датум решења о досуђеној инвалидској потпори

ђ) за који месец

е сума: досуђена, обустављена, нето за исплату

ж) потпис примаоца

з) примедба.

3. Ово важи само за оне инвалидске потпоре које су решили Првостепени судови, односно војно инвалидски суд. Нерешене инвалидске потпоре примаће се и даље само код Финансијских Управа.

4. Општински судови означеног дана када их позову Финансијске Управе, примаће спискове и припадајуће суме новаца, у нето износу опискова на своје привремене признанице, које ће после откупљивати списковима прописно потписаним и овеним.

5. За пријем новаца за исплату инвалидских потпора општински суд опуномоћиће

општинског благајника или кога другог часника свога и о томе извести надлежну Финансијску Управу.

6. Општински судови вршиће ове исплате у присуству месног учитеља, месног свештеника и једног представника месног одбора удружених ратних инвалида а пошто се претходно увере, да су испуњени сви законски услови за пријем потпоре, по чл. 4, 5, 12, 13. и 23. Закона о потпори војних инвалида.

Ако је општина састављена из више села, онда у овај одбор за исплату инвалидских потпора улази и по један одборник из сваког села.

Исплате се врше само у општинској судници. Дан исплате има се најпре објавити.

7. Сваки уживалац потпоре дужан је да потпише списак. Неписмене потписаће један од чланова одбора за исплату инвалидских потпора.

8. Дужност је свих чланова одбора за исплату инвалидских потпора да нарочито мотре, да инвалидску потпору прими оно лице коме је иста и досуђена као и да није наступио који од случајева због којих се инвалида губи на пр. да полуинвалид није оспособљен за рад; да се удова није преудала; да удова или женска деца неморално не живе; да није који од уживалаца постао пунолетан, државни чиновник или питомца; да старалац или уживалац о малолетној деци не води рачуна довољно; да није осуђен на заточење или робију; да се имовно стање није поправило и сада

плаћа више од 15 динара непосредне порезе и т. д.

9. Општински судови ће сваку исплату инвалидске потпоре убележити и у платни лист односно књижицу под потписом благајника. Тако исто сваку исплату бележиће и у своје контролнике.

10. По извршеној целокупној исплати закључиће се спискови и оверити од свих чланова одбора за исплату, пошто се најпре на списковима констатује: да ни код једне инвалиде није било промене у личном и материјалном стању и да је исплата тачно извршена.

11. Општински судови не могу примити потпору за следећи месец док не оправдају примљену суму за ранији месец.

12. Ко од уживалаца инвалидских потпора не буде исту примио под општинског суда, примиће је код Финансијске Управе.

13. Овакве исплате инвалидских потпора по списковима преко општинских судова могу бити само за редовне исплате за текуће месеце а не за исплате за раније године. Исплате за раније године имају се вршити само код Финансијских Управа.

14. И ако се редовне исплате инвалидских потпора врше преко општинских судова ипак су сви уживаоци инвалидских потпора дужни да једном годишње (у почетку године) поднесу Финансијским Управама уверење о своме личном и имовном стању (Чл. 16. Зак. о потпори војних инвалида) а у смислу решења Министарског Савета ДРБр. 109415 од 13. октобра пр. го-

дине односно ДРБр. 124390 од 12. новембра пр. године.

15. Чланови одбора за исплату инвалидских потпора вршиће ову дужност бесплатно.

16. Уживаоци инвалидских потпора из вароши и места где се налази Финансијске Управе примаће потпору и даље на благајницама Финансијских Управа, односно код инвалидске благајнице у Београду.

Види чл. 16. и 31. Зак. о потпори војних инвалида.

Подизање и издржавање инвалидског дома.

Чл. 33. — Приходи инвалидског фонда могу се употребити ради куповине земљишта и зграде за „Инвалидски Дом“, или послужити као ануитет зајма, за подизање инвалидског дома. —

Кад се то изврши, онда се за издржавање инвалида у „Инвалидском Дому“ може тражити само приход од камате на капитал инвалидског фонда.

Ближе одредбе о уређењу „Инвалидског Дома“ и о трошењу прихода, прописане правилником Министар Војни.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.

Види чл. 25. Закона о потпори војних инвалида.

Глава осма. Прелазно наређење.

Досадањи инвалиди

Чл. 34. — Лица која су добијала потпору из инвалидског фонда по досадашњем Закону, уживаће је у истој количини и у будуће из државне благајнице, док не наступи случај престанка или губитка потпоре.

Ово се не односи на лица и њихове породице из ратова 1912. и 1913. године, којима је потпора досуђена.

Тим лицима и њиховим породицама, издаваће се потпора на овоме Закону од дана, кад овај Закон ступи у живот.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.

Види чл. 28. Зак. о потпори војних инвалида.

Рок за пријаву.

Чл. 35. — Право за пријаву инвалида односно њихових породица и породица погинулих и умрлих, за тражење потпоре, траје за три године. Пријаве, како инвалида тако и њихових породица, и породица погинулих и умрлих имају бити поднете у овом року општинском суду оног места где потражилац стално живи.

За пријаву из мирног доба рачуна се рок од дана демобилизације. После овога рока

право тражења потпоре у оба случаја застарева, како инвалидима за њихову личну потпору, тако и њиховим породицама.

Све до сада расправљене тражбе за потпору војних инвалида из ранијих ратова и њихових породица, сматраће се као свршене по старом Закону; а свршене и нове тражбине за инвалиде из ратова 1912. и 1913. године расправиће се по овом Закону.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.

Види чл. 24. Зак. о потпори војних инвалида.

Чл. 35. а. — Из инвалидске потпоре не могу се наплаћивати никаква потраживања, нити се на примања ове потпоре може ставити ма каква забрана.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.

Види §. 471. Грађ. Суд. Пост.

Закључак.

Чл. 36. — Ближе одредбе о извршењу овога Закона издаће Министар Војни у споразуму са Министрима Правде и Финансија.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.

Правило по коме ће се извршивати наређења у Закону о потпори војних инвалида, под ПБр. 389. од 28. јануара, 1896. год. прописано Министром Војним, има се према овоме сматрати као укинута.

Чл. 37. — Овај Закон ступа у живот од дана, кад га Краљ потпише, а добива обавезну силу после пет дана, од кад се обнародује у Српским Новинама.

Измене и допуне од 10. априла, 1914. год.

Види „Српске Новине“, Бр. 82. од 13. априла, 1914. год.

ПРИЛОГ А. УЗ ЧЛ. 20. ЗАК. О ПОТПОРИ ВОЈНИХ ИНВАЛИДА

ТАБЕЛА Р

Име и презиме инвалида, или породице или надлештва коме је предмет враћен	ОДАКЛЕ ЈЕ		Кад је молба или предмет заведен у деловодни протокол			Коме је предмет послат на даљи рад	Експедован кад			Примедба
	Село	Срез	Дан	Месец	Година		Дан	Месец	Година	
Редни број										
1										
2										
3										
4										
5										

Бр.

Датум.

Место.

Командант пуковник

Н. Н.

УРЕДБА

О ПРИВРЕМЕНОЈ ПОМОЋИ ИНВАЛИДИМА И ПОРОДИЦАМА ПАЛИХ РАТНИКА.

УРЕДБА

О ПРИВРЕМЕНОЈ ПОМОЋИ ИНВАЛИДИМА И ПОРО-
ДИЦАМА ПАЛИХ РАТНИКА.

од 14. фебруара, 1920. год.

Чл. 1. — Лица која се сматрају инвалидима и имају по овој Уредби прва на помоћ јесу:

А. Војни инвалиди. — Као војни инвалид у смислу ове Уредбе сматра се онај држављанин:

а) који је, према Закону о устројству војске бивше Србије, Црне Горе, Аустро-Угарске, Бугарске или које савезничке државе, као војни обвезник, или

б) као добровољац или четник обојег пола, или као усташ за наше уједињење, вршио војну дужност и службу, и

без сопствене кривице задобио рану или изгубио здравље, или му се ово погоршало, и то све у таквој мери, да га је ради тога војна власт огласила као неспособног за војну службу и да се је његова способност за привредни рад смањила најмање за 20%.

Б. Војни заробљеници. — Бивши војни заробљеници имају под условима предње тачке, права војног инвалида, ако су задобили озледу или болест, или им се ова погоршала приликом принудног рада или у логорима.

В. Цивилни инвалиди. — Као цивилни инвалид сматра се онај држављанин обојега пола, који је приликом војних операција (бомбардовања, бацања бомби, експлозија мина, гасова и т. д.) без сопствене кривице претрпео исто што и војни инвалид.

Г. Нестали. — Као нестали у смислу ове Уредбе, сматра се онај, о коме, у року од године дана после склопљеног примирја, није стигла никаква поуздана вест.

Д. Интернирци и конфинирци. — То су од непријатеља из војничких или политичких разлога усмрћена, интернирана или конфинирана лица и њихове сиромашне породице и породице таквих, који су помрли у логорима или због болести задобивене или погоршане за време итернације или конфинације.

Ђ. Сиромашна породица. — Под сиромашном породицом мушког лица из чл. 1. подразумева се: жена и законита деца до навршене 16. године, као и родитељи и малолетна браћа и сестре, ако они живе или су живели с њим у заједничком кућанству, и њихова обскрба је била, или је и сад, искључиво или поглавито

зависна од његовог прихода или зараде. У првом реду важи то за она лица, која, због телесне неспособности или због бриге и старања за малу децу — а деца због учења — сама не могу зарадити довољно средстава за своје издржавање.

Деца после навршене 16. године могу и на даље уживати државну помоћ, ако докажу да су због телесних или душевних мана спречена да сама зарађују.

Усвојена и ванбрачна деца имају право на помоћ, ако их је погинули добровољно или по судском решењу издржавао.

Е. Страни држављани. — За стране држављане (инвалиде и породице помрлих ратника) на нашем подручју, стара се наша држава, у колико је то дужна према међународним уговорима.

Види чл. 1. Зак. о потпори војних инвалида.

Попис и социјална статистика.

Чл. 2. — Министар за Социјалну Политику има одмах извести попис лица из чл. 1.

Преглед инвалида.

Чл. 3. — Како у појединим покрајинама државе постоје разни прописи о утврђивању

процента неспособности (инвалидности), који не одговарају приликама и оправданим захтевима, одређује се општи преглед инвалида.

Министар за Социјалну Политику прописује нов Правилник за утврђивање инвалидности.

Војне власти ће сва она лица која оне огласе као неспособна за војну службу из разлога у чл. 1., упутити Министру за Социјалну Политику на даље старање о њима.

Приликом прегледа има да се утврди:

1.) Званичним уверењем, да је војна власт дотично лице огласила као неспособно за војну службу.

2.) Проценат његове опште неспособности за привредни рад.

Према величини и степену озледе или болести, могу се инвалиди уврстити у више редова (категорија).

Комисију за преглед саставиће Министар за Социјалну Политику од следећих лица: заступник Министра за Социјалну Политику, 1 изасланик Министра Финансија, 1 или 2 лекара, 2 заступника инвалидске организације и 1 стручњак из пређашњег занимања (позива) инвалидног. Поступак комисије прописује се наредбом.

Поновни преглед сувишан је код оних инвалида, који су били прегледани после оснивања наше државе, на основи Правилника, који се, у начелима стручног утврђивања инвалид-

ности, слаже са будућим Правилником за преглед инвалида; — али државна власт има право, кад год она то нађе за потребно, позвати инвалида на лекарски преглед, који може захтевати и сâм инвалид, кад би му се здравствено стање погоршало.

У Словенији позваће се на понован преглед они инвалиди, код којих се је после оснивања наше државе утврдила инвалидност испод 25%.

Против одлуке, коју комисија није донела једногласно, има инвалид право да се жали вишој прегледној комисији, која је код сваке Обласне Заштите инвалида, деце и младежи састављена на начин као и прва прегледна комисија.

Види чл. 14. Зак. о потпори војних инвалида.

Врста помоћи.

Чл. 4. — Помоћ се даје:

1.) бесплатним лечењем и вештачким удовима (протезама).

2.) стручном обуком (професионалном реедукацијом).

3.) потпором при оснивању или побољшању самосталног привредног положаја.

4.) давањем права на продају дувана, сређака Класне Лутрије и других монополских предмета.

5.) давањем службе у јавној управи и у самоуправним телима.

6.) давањем радног места у јавним и повлашћеним предузећима, као и посредовањем при добивању рада у опште.

7.) разним повластицама.

8.) бесплатном возњом.

9.) пензијом.

10.) нарочитим додатком и

11.) погребним трошковима.

Види чл. 25. Зак. о потпори војних инвалида.

Бесплашно лечење.

Чл. 5. — Сваки инвалид има права на једну привремену (радну, имедиатну), и једну сталну (уметну, вештачку) протезу за ногу или руку. Овде се подразумева и апарат, који одговара озледи и занимању (привредној струци) инвалида.

Инвалид има право на два пара ортопедијских ципела, ако су му потребне. Њих може и доцније добити, према нахођењу лекара.

Протезе се израђују у државним радионицама. Министарство за Социјалну Политику решиће наредбом, до које висине ће се наплаћивати протезе, које би инвалид сам, по својој вољи, поручио код приватних предузећа.

Оправка протеза, које инвалид није покварио хотимице или својом немарношћу, врши се о државном трошку. Мање оправке може инвалид чинити ма где, али те оправке морају бити у истини стручне и не смеју прекорачивати суму од 20 динара (круна); у противном случају држава оправке неће исплаћивати.

Ако инвалид пре истека рока, одређеног за ношење протезе ову поквари или изгуби, она му се даје и набавља само онда, ако се та штета десила без његове сопствене кривице.

Право на *бесплашно*, посебно или опште, лечење има војни инвалид за све болести проузроковане или погоршане услед рата, а без његове сопствене кривице.

Болести, задобивене или погоршане у току од 6 месеци после његовог разрешења од војне службе, или после повратка из ропства, сматраће се, — ако нема противних доказа — као да су проузроковане или погоршане ратом. Исто тако има инвалид права на бесплатно лечење за све болести, које наступе и после рока означеног у предњем ставу, а за које се може доказати, да су проузроковане ратом.

Под бесплатним лечењем подразумева се лекарска помоћ, лекови, трошкови за издражавање у заводима, или бар делимична помоћ за издржавање.

Министарство за Социјалну Политику наредбом ће прописати начин упућивања на лечење код куће, у државним, грађанским и војним, самоуправним и приватним болницама, лечилиштима и бањама.

Сиромашна породица војног инвалида има за време његовог лечења право на лични додатак, у смислу чл. 14. ове Уредбе, ако издржавање породице битно зависи од лица које се лечи.

Види чл. 25. Зак. о потпори војних инвалида.

Стручна обука.

Чл. 6. — Сваки инвалид мора се стручно обучити за своје старо или које ново привредно занимање (позив) — ако је то могућно и потребно за побољшање његовог здравственог, душевног или имовног стања.

Код сваке инвалидске болнице и код сваке „Обласне заштите инвалида, деце и младежи“ — саставиће се стручна комисија, која ће сваког инвалида упознати са природом и особинама појединих занимања и предочити му, која и каква му је стручна обука потребна или најподеснија. У овиј комисији биће и представници инвалидских организација.

Сваки инвалид има право на издржавање за време трајање стручне обуке.

Ако се инвалид стручно обучава у заводу, у коме се даје стан и храна, он има право на потпуно издржавање; ако се пак обучава изван таквог завода, тада добија државну потпору.

За време стручне обуке инвалид има — поред пензије — право на плату према стварној вредности свог рада, од које му се плате издаје месечно изврстан део, а капитализовани остатак — приликом свршетка обуке.

Сиромашна породица инвалида има за време његове стручне обуке право на његов лични додатак у смислу чл. 14. ове Уредбе.

Инвалид коме је потребна стручна обука, а не би хтео да се стручно изучи, или који би своју стручну обуку занемарио, губи право на све врсте државне помоћи, осим пензије. Али инвалид, који се ода прошњи, премда би се могао стручно обучити и оспособити за рад, губи право и на пензију.

Старешине инвалидских школа и течајева имају право да, у случају потребе, дисциплински казне инвалиде, према прописима кућног реда за дотичне заводе.

Стручна обука инвалида вршиће се у првом реду у јавним и приватним школама, у којима је то могућно; у јавним и приватним предузећима; у јавној и самоуправној служби. Према потреби, Министарство за Социјалну Политику отвориће и нарочите инвалидске школе и теча-

је. Исто тако инвалиди и сирочад помрлих лица из чл. 1., и после навршене 16. године, имаће првенствено право, да као државни питомци буду послани у иностранство на школовање.

Министарство са Социјалну Политику ће, по саслушању привредних тела, одредити поједина велика пољопривредна, индустријска, трговачка и превозна предузећа, која треба да приме инвалиде на стручну обуку.

Министар за Социјалну Политику се овлашћује, да, у споразуму са надлежним Министрима, изда наредбу, како би се скратило трајање наставе и олакшало самостално занимање стручно изученог инвалида.

Види чл. 9. Зак. о потпори војних инвалида.

Потпора при оснивању или побољшању привредног положаја.

Чл. 7. — Нарочито инвалидима који би свршили стручну обуку за своје старо или које ново занимање, одредиће се нарочита потпора за оснивање или побољшање привредног положаја. У ту сврху употребиће се кредит од 15 милијона круна, одређен одлуком Министарског Савета од 4. IX. 1919. год. под ДРБр. 88778 од 7. XI. 1919.

Министарство за Социјалну Политику може повисити овај кредит приходима разних фондова,

који ће му се ставити на расположење у смислу чл. 21.

Врсту и висину ових потпора одређиваће у појединим случајевима Министарство за Социјалну Политику, у споразуму са инвалидским организацијама. Све врсте помоћи могу се давати — у *нашури*: земљиште, пољопривредни или занатлијски прибор и справе, семење и стока, или — као *новчана помоћ*, за подизање и оправке зграда, радње и т. д., и то као *поклон*, или у виду *зајмова* са олакшицама.

Министарство за Социјалну Политику може дозволити зајам без камате или са сниженом каматом из средстава, која Министарству стоје на расположењу, или може примити на себе јемство, или наплаћивање камате за зајмове код новчаних завода.

Министар за Социјалну Политику прописиће јемства, која се морају дати, да ће се ова врста помоћи у истини употребити за одређену сврху и дуг отплатити.

Види чл. 17. и 27. Зак. о потпори војних инвалида.

Давање права на продају дувана, срећака Класне Лушрије и осталих монополисаних предмета.

Чл. 8. — Продаја дувана, срећака и осталих монополисаних предмета задржаће се

пре свега за окружне инвалидске организације, и за поједина лица из чл. 1.

Великопродаја и веће продавнице дувана могу се у првом реду дати окружним инвалидским организацијама, које ће њима руковати у корист свих својих чланова. Пословно особље за исте има се узимати, пре свега од лица из чл. 1., а поставља га, у споразуму са финансијском управом, управа окружног инвалидског одбора.

Од прихода продаје дувана има окружна организација најпре подмирити плату и одговарајући проценат добити (чисте зараде) особља запосленог код продаје. Од остатака иде у јемствени фонд, за кауцију монополској управи, 50% све дотле, док овај фонд не достигне висину јемства свих дуванских концесија датих организацији; 25% иде у општи инвалидски фонд, а преостатак у корист свих чланова организације.

Малопродаја дувана може се исто тако дати инвалидским организацијама или, споразумно с окружном инвалидском организацијом, појединим породицама. Овима се може одредити рок уживања и највиша плата или добит, а остатак употребити у смислу предњег става.

Садашњим имаоцима продавница дувана исте се отказују, што имају извршити комисије, састављене од изасланика Министарства

за Социјалну Политику, Министарства Финансија окружне инвалидске организације и заступника досадашњих ималаца. Овим последњим има се продаја после правично одмереног рока, одузети, или им се може, кад то захтевају друштвени обзири, оставити до даље одлуке, под условом, да се и код таквих продавница свима члановима обезбеди учешће у добити, у смислу става првог и другог овог члана.

У споразуму са Министром за Социјалну Политику, прописује Министар Финансија све потребне подробне прописе нарочито, у погледу олакшице јемства, набавне цене, деобе већих продавница у више мањих, и спајања више мањих у једну већу продавницу.

Продаја срећака Класне Лутрије има се вршити на исти начин.

Од осталих монополских предмета задржавају се за лица из чл. 1., они, које ће као такове означити ресорни Министар, у споразуму са Министром за Социјалну Политику.

Види чл. 12. Зак. о потпори војних инвалида.

Службе.

Чл. 9. — 1). Лицима из чл. 1. нашим држављанима, задржава се искључиво или првенствено право на одговарајућа места у јавној и самоуправној служби.

2). Лица из чл. 1., која су имала пре догађаја, који им даје обележје лица из чл. 1., коју од поменутих служби, имају право на исту или сличну службу, ако су за њу телесно барем делимично, а стручно потпуно спремна. У том погледу важи и за њих чл. 6. о стручној обуци.

3). Нарочите комисије, које ће саставити Министар за Социјалну Политику, од представника власти и инвалидских организација лица из чл. 1., означити службе, прописати услове и старати се, да се ова службена места правично поделе.

Види чл. 12. Зак. о потпори војних инвалида.

*Радна места и посредовања при добијању рада
(берза рада.)*

Чл. 10. — Лица из чл. 1., која су пре догађаја, који им даје обележје у смислу ове Уредбе, била запослена у каквом јавном или овлашћеном или из јавних средстава подупираном предузећу, имају право на исти или на сличан положај у истом предузећу. У ту сврху могу се отказати радна места здравим радницима, у првом реду странцима.

У споразуму са надлежним Министрима и по саслушању привредних установа Министар за Социјалну Политику може обвезати већа

пољопривредна, индустријска, трговачка и превозна предузећа, да приме на рад инвалиде, који су и поред своје телесне озледе постали способни за који рад у дотичним предузећима после нарочите стручне обуке.

Остала лица из чл. 1., ако су стручно спремна, имају после инвалида у првом реду право да буду примљени на радна места у поменутих предузећима.

У случају спора у погледу стручне способности, то питање ће решити нарочита комисија састављена од представника власти, организације лица из чл. 1., надлежне привредне установе, сопственика предузећа и код њега запослених радника. Иста ће комисија у случају спора одредити плату према стварној вредности рада. Државна помоћ не сме бити разлог за смањивање плате.

При давању нових повластица држава ће обвезивати повластичаре да у првом реду за после лица из чл. 1.

Лица из чл. 1., имају право на бесплатно посредовање рада путем постојећих државних берза рада.

Види чл. 12. Зак. о потпори војних инвалида.

Разне повластице.

Чл. 11. — Инвалидске организације имају у првом реду право при давању разних по-

властица (гостионица, биоскопа, кинематографа, и т. д.), код закупа државног имања и прихода (лов, риболов и т. д.)

Та предузећа могу инвалидске организације предузимати и водити у сопственој управи (режији) или у споразуму са државном влашћу у смислу чл. 8. уступити у првом реду лицима из чл. 1., или осталим приватним лицима и предузећима.

Лица из чл. 1., имају првенствено право:

а) на разна слободна места у заводим, за које држава плаћа трошкове за издржавање;

б) на благодејања (стипендије) која се дају без нарочитих услова, т. ј. ако нису у смислу нарочитих правила задржана за друга лица;

в) на ослобођење од пореза на све врсте новчане и материјалне помоћи, у смислу ове Уредбе и постојећих закона: Извршење (егзекуција) на њих може се вршити само за издржавање (алимента) и за наплату позајмица примљених у напред на рачун свих врста помоћи, ако су употребљене у смислу ове Уредбе;

г) на разне повластице, дане прописима о извођењу аграрне реформе;

д) инвалидске организације, лица из чл. 1. и њихове привредне задруге или удружења, у којима су чланови у првом реду лица из чл. 1. имају првенствено право при набавкама предмета потребних за јавну управу.

Тачке а) и б) овог члана важе за децу мушких лица из чл. 1. и после навршене 16. године.

Види чл. 12. Зак. о потпори војних инвалида.

Бесплатна возња.

Чл. 12. — Инвалид има права на бесплатан одлазак и повратак железницом, лађом поштанским колима, државним аутомобилом и трамвајем, кад путује по наредби које власти на лекарски преглед, ради израде и оправке протеза, кад путује у болницу, лечилиште, бање или школе.

Инвалид, који не може да се креће, ако је сиромашног стања, има право на подвоз колима до станице.

Кола ће набавити општина, из које инвалид полази, а општини ће Министарство за Социјалну Политику на њен захтев надокнадити трошак.

Види чл. 25. Зак. о потпори војних инвалида.

Пензије.

Чл. 13. — Војни инвалиди и породице палих и помрлих војника уживају пензију према законима, који до сада за њих важе.

Жени и деци несталих војника признаје се *привремена пензија* према законима за војне удовице, који важе у крају њиховог сталног боравишта, све дотле, док се поуздано не утврди смрт њиховог храниоца, или док се овај не врати.

Према истим законима признаје се право на пензију сиромашним породицама оних лица, која је непријатељ, из војних или политичких разлога, усмртио, или која су због конфинирања или интернирања помрла.

Право на пензију војног инвалида имају и сиромашни бивши интернирци, и конфинарци, који су се због тога разболели, или им се здравствено стање у таквој мери погоршало, да су постали неспособни у смислу чл. 1. ове Уредбе.

Удовица у смислу ове Уредбе не губи право на пензију преудајом за војног инвалида. У случају преудаје за које друго мушко лице из првог члана даће јој се, ако за њу важећи закон није по њу повољнији, одмах после венчања, на име спреме, износ двогодишње њене пензије, без додатка, о коме је реч у чл. 14. ове Уредбе.

Досуђивање пензије спада у надлежност Министарства за Социјалну Политику.

У Србији и Црној Гори решавају о праву на пензију нарочити *Инвалидски судови*, који ће

се у смислу чл. 19. ове Уредбе образовати код „Окружних Заштита инвалида, деце и младежи.“

Поступак се олакшава на следећи начин:

1.) дужност је Окружне Заштите Инвалада, деце и младежи да сама прибави потребне податке, при чем ће јој бити све власти на руци, или, у случају да то не би било могућно, или би се тиме одуговлачило и ометало брзо решење, онда је

2.) довољно место свих докумената и доказа, сведочанство инвалидске окружне организације и, у случају потребе, још поновни лекарски преглед у погледу врсте и степена озледе или болести.

Но исплата пензије по овом предходном решењу може тећи само кроз 6 месеци и инвалидска окружна организација јемчи за исправност података. У ванредном случају, да се у року од свих 6 месеци не би могло донети коначно решење, може Министар за Социјалну Политику на темељу образложене представке интересента дозволити поновни рок од 6 месеци.

3.) Пензију исплаћују општински судови у присуству представника инвалидске организације, свештеника или учитеља.

4.) Примаоци пензије могу овластити пуномоћника да прими за њих њихову инвалиду, али то овлашћење треба да потпишу два сведока.

У ново присаједињеним покрајинама решавају о праву на пензију до оснивања Окружних Заштита инвалида, деце и младежи. — инвалидски одсеци Обласне Заштите инвалида, деце и младежи. За прелазно доба моћи ће Обласна Заштита инвалида, деце и младежи, у случају потребе, поверити решавање права на пензију и осталих врста помоћи — окружним, жупанијским, градским и котарским областима. Цензуру, ликвидацију и исплату вршиће делегација Министарства Финансија, у договору са властима, које решавају о пензији.

Види чл. 32. Зак. о потпори војних инвалида.

Доплатак (додатак).

Чл. 14. — Свима лицима, која према чл. 13. ове Уредбе имају пензију (коначно решену или само на рачун исте) признаје се од 1. фебруара, 1920. месечни доплатак, као што следује:

1. Потпуни инвалиди: слепи на оба ока; без обадве ноге или руке; они, који су стално у постељи и не могу да се крећу (тешко туберкулозни, реуматични и т. д.); душевно болесни:

1. ако нису збринуте бесплатно у неком заводу — 120 динара (круна);

2. за свако незбринуте дете до навршене 16. године — још по 8 динара (круна).

II. Пуни инвалиди у Србији и Црној Гори, који нису обухваћени тачком првом овога члана; у ново уједињеним крајевима инвалиди од 76—100% инвалидности:

1. ако нису бесплатно збринуте у неком заводу — 56 динара (круна);

2. за свако незбринуте дете до навршене 16. година — још по 8 динара (круна).

III. Полу-инвалиди у Србији и Црној Гори; у новоприсаједињеним крајевима инвалиди од 20—75% инвалидности;

1. ако нису бесплатно збринуте у неком заводу — 28 динара (круна).

2. за свако незбринуте дете до навршене 16. године — још по 8 динара (круна).

IV. Сирочад без оца и мајке од једне породице, примају, ако је једно — 48 динара (круна), ако их је двоје, примају свега — 72 динара (круна), а ако их има троје, тада сви троје скупа примају — 96 динара (круна).

а за свако незбринуте сироче преко три — још по 8 динара (круна).

V. Породице палих: са 1 до 3 члана, од којих једно или двоје незбринуте деце — 40 динара (круна).

за свако даље незбринуте дете до навршене 16. године, — још по 8 динара (круна).

VI. Бесплатно у заводу збринуте инвалиди немају права на додатак, али ако су на лечењу

или на стручној обуци, тада њихов доплатак прима њихова породица, ако је сиромашна у смислу чл. 4. и 5. ове Уредбе.

VII. Доплатак који припада деци смештеној у заводима које издржава Министарство за Социјалну Политику, исплаћиваће се управи дотичних завода.

VIII. Немају права на доплатак лица:

а) која већ примају из јавних средстава доплатак на скупоћу, или дневницу;

б) која по аграрној реформи добију бесплатно земљиште, било у својину, било на бесплатно уживање;

в) која нису сиромашног стања.

IX. Инвалидима и породицама, који за стан плаћају кирију, имају се основни доплатци од 120, 56, 28, 48, 72, 96 и 8 динара (круна) повисити за 25%.

X. Добровољци-инвалиди и породице и деца палих добровољаца у новоприсаједињеним покрајинама, којима је досуђена пензија у динарима, примаће доплатке у крунама у истој висини као истоврсни инвалиди или породице погинулих, којима је и пензија одређена у крунама.

XI. У Словенији важе још до даље наредбе Министра за Социјалну Политику прописи Народне Владе о потпори инвалидима („наклонитве“).

Како је намера овога члана што је више могућно изједначити инвалиде читавог Краљевства, а на подручју Словеније су пензије инвалида већ давно повећане, с тога ће се у Словенији дати доплатак само у следећем износу:

инвалид са 25—50% инвалидности: 19 круна;
инвалид са 76—100% инвалидности: 10 круна;
инвалид преко 100% инвалидности: 30 круна;
На те инвалиде имају се применити ограничења под VI, VIII и X.

Види чл. 25. Зак. о потпори војних инвалида.

Погребни трошкови.

Чл. 15. — Сиромашним ратним инвалидима може Обласна Заштита инвалида, деце и младежи одредити у име погребних трошкова највише 200.— динара (круна).

Види чл. 25. Зак. о потпори војних инвалида.

Губитак права на помоћ.

Чл. 16. — Губе право на сваку врсту државне помоћи по овој Уредби, и криви су у смислу кривичног закона те узајамно одговарају за штету нанесену држави сва лица, која би кривичним путем покушала или у истини постигла или помогла ма коме да дође до помоћи у смислу ове Уредбе.

Лицима, за које се истрагом утврди да чине злоупотребе с разним врстама помоћи тиме, што се одају прошњи, пијанству, коцкању, блуду или предузећима, уперенима против државе, намерно или немарношћу у знатној мери занемарују себе или своју породицу у материјалном или моралном погледу, — може се за увек или на извесно време одузети једна или више или и све врсте државне помоћи. Њих саме пак може Министарство за Социјалну Политику склонити у нарочите заводе или их на који други начин збринуту, а њиховим невиним сиромашним породицама може доделити помоћ, одузету њиховом породичном члану или се постарати за њих како то захтева поједини случај.

Види чл. 13. Зак. о потпори војних инвалида.

Инвалидска књижица.

Чл. 17. — Свако лице из чл. 1., имаће инвалидску књижицу, у којој ће бити од стране власти или организације унесени његови лични податци, као и они, који су од важности за његово лечење, стручну обуку и разне врсте помоћи. Облик књижице прописује Министар за Социјалну Политику.

Сопственик инвалидске књижице мора исту увек са собом носити. Злоупотребе ће се казнити.

Види чл. 32. Зак. о потпори војних инвалида.

Организација инвалида.

Чл. 18. — Сви лица из чл. 1., — децу без оца и мајке, заступају њихови стараоци — имају да се удруже у *Окружне* (жупанијске односно котарске) *инвалидске одборе* а према потреби и среске (котарске, градске) и месне инвалидске пододборе. Окружни инвалидски одбори једне области удружују се у „*Обласни инвалидски одбор*“, а сви обласни инвалидски одбори удружују се у једно „*Инвалидско Удружење Краљевства Срба, Хрватша и Словенаца*“, чија правила одобрава Министар за Социјалну Политику.

После одобрења њихових правила од стране Министра за Социјалну Политику имају те организације право да код свих власти заступају своје чланове, нарочито пак да суделују и уживају разна права и повластице у смислу ове Уредбе и осталих законских прописа.

Види чл. 25. Зак. о потпори војних инвалида.

Државни инвалидски органи.

Чл. 19. — Министарство за Социјалну Политику има као своје непосредне подручне органе за послове по овој Уредби :

А.) *Окружне заштите инвалида, деце и младежи.*

Садашње „Окружне заштите деце и младежи“ проширују се у *Окружне заштите инвалида, деце и младежи*, код којих се, поред постојећег дечјег одсека, оснива и инвалидски одсек са надлежношћу која је прописана овом Уредбом. Инвалидски одсек има свог указног секретара као старешину канцеларије (уреда), коме је дужност, да води:

1.) евиденцију и социјалну статистику лица из чл. 1.,

2.) вршење прописа ове Уредбе и других закона, у колико то вршење не би спадало у надлежност које друге власти, нарочито пак:

а) примање молби, жалби, оверавање изјава, поднашање предлога за разне врсте помоћи, у смислу ове Уредбе;

б) извршење одлука и потпора по наређењу власти, надзор над правилном употребом таквих потпора;

в) упућивање на лечење на стручну обуку, службу или радно место;

г) евиденција свих повластица, служби и радних места у корист чланова у округу;

д) издавање инвалидских књижица;

ђ) одржавање везе са инвалидским организацијама и осталим добротворним установама у округу;

е) надзор над радом инвалидских организација у округу;

ж) сазивање седница чланова „Инвалидског Суда“.

У инвалидски суд улазе као чланови:

као председник један судија, кога ће именовати Министар Правде; један представник финансијске управе; два члана инвалидске организације и секретар инвалидског одсека Окружне Заштите инвалида, деце и младежи, који води записник. Седница је пуноважна у присуству судије, секретара (с правом гласа) и још једног члана.

Садашњи *шири одбор окружне заштите деце и младежи* има се допунити још са секретаром инвалидског одсека и представницима инвалидске окружне организације.

Б) *Обласне заштите инвалида, деце и младежи.*

Обласне Заштите деце и младежи у Београду, Новом Саду, Сарајеву, Сплити, Загребу и Љубљани проширују се у „Обласне заштите инвалида, деце и младежи“, тако да се у њима — поред већ постојећих дечјих одсека — оснују инвалидски одсеци, у које прелазе архиве и чиновници инвалидских одсека код Повереништва за социјалну скрб у Сарајеву, Сплиту, Загребу и Љубљани, и мировинских ликвидатура „Народ-

не Одбране у ликвидацији“ у Љубљани, Загребу и Сарајеву.

У надлежност инвалидског одсека Обласне Заштите инвалида, деце и младежи спада:

а) извршење ове Уредбе и осталих закона у корист лица из чл. 1., у колико то није предато у надлежност друге власти; нарочито пак:

б) оснивање, управа и надзор разних завода за лечење, старање за стручну обуку и друштвено побољшање стања лица из члана 1.;

в) састав и водство комисије у смислу чл. 3., 6., 8., 9. и 10., ове Уредбе;

г) надзор над инвалидским одсеком окружних заштита инвалида, деце и младежи;

д) решавање о признању разних врста помоћи осим пензије;

ђ) управа заклада, благодејања, завештања и т. д.;

е) евиденција разних повластица у смислу ове Уредбе и осталих закона и прописа;

ж) одржавање везе са добротворним организацијама и обласном организацијом инвалида;

з) евиденција и катастар лица из чл. 1.

При инвалидском одсеку Обласне Заштите инвалида, деце и младежи оснивају се: *виша прегледна комисија* (чл. 3.); *саветодавна комисија при избору занимања* (чл. 6.) и *врховни инвалидски суд*, који у другом и последњем

степену решава о праву на све врсте помоћи и пензије, и о губитку истих.

У *врховни инвалидски суд* улазе: 2 судије, које ће одредити Министар Правде, од којих је старији председник, 1 представник Министарства Финансија, 1 представник Министарства за Социјалну Политику, који није имао раније учешћа у решавању ствари, која је у питању, и 2 представника обласне инвалидске организације.

Садашњи шири одбор обласне заштите деце и младежи допуњује се старешином „инвалидског одсека Обласне Заштите инвалида, деце и младежи“ и представницима обласне инвалидске организације.

Б.) У Социјалном Савету Министарства за Социјалну Политику постојаће нарочита секција којој ће бити задатак:

1. Давање мишљења о једнообразним начелима за решавање друштвених питања лица из чл. 1.;

2. Давање савета врховној државној управи при изради закона о коначном решењу овог друштвеног питања;

3. Давање савета при саставу буџета и употребе свих врста финансијских средстава.

У састав ове секције улазе 12 представника и 6 заменика средишне инвалидске организације.

Види чл. 25. Зак. о потпори војних инвалида.

Пријава и поступак.

Чл. 22. — Свако лице из чл. 1. може се обраћати усмено или писменом представком својој општини или најближој својој инвалидској организацији или окружној заштити инвалида, деце и младежи у свима стварима ове Уредбе.

Дужност је свих власти, да представку врло брзо решавају, да се узајамно помажу и моли-оце да примају са предусретљивошћу. Органи власти, који би се огрешили, казниће се према постојећим прописима.

Рок за жалбу против одлука у смислу ове Уредбе је месец дана по саопштењу одлуке. Жалба има се поднети код власти која је саопштила одлуку.

За државу имају се одлуке достављати државном правобраниоцу, који је дужан истога дана потврдити пријем судског решења.

Одбијена странка има право да тражи поновљење спора, ако располаже с новим доказним средствима.

Поступак власти, судова и комисија у смислу ове Уредбе, прописане се накнадно.

Види чл. 15. Зак. о потпори војних инвалида.

Закладе, благодјења, прилози и т. д.

Чл. 21. — Министру за Социјалну Политику одмах ће се предати на руковање све закладе, благодјења, добровољни прилози и т. д., који постоје код разних цивилних и војних власти, и који су нарочито одређени за потпомагање лица из чл. 1., или би се без повреде њихових правила дали употребити за те сврхе.

Нарочито ће се Министру за Социјалну Политику предати закладе, благодјења и т. д. бивше Аустро-Угарске, која су била установљена у ту сврху, а након ликвидације имају припасти нашој држави.

Види чл. 29. Зак. о потпори војних инвалида.

Прелазна наређења.

Чл. 22. — I. Да би се Министар за Социјалну Политику ослободио свих оних прописа Закона о државном рачуноводству, који би му отежали брзо оснивање и уређење потребних завода (ортопедијских болница, радионица протеза, лечилишта за туберкулозне, инвалидских домова, — инвалидских школа и зграда у бањама) — овлашћује се Министар за Социјалну Политику, да при обласним заштитама инвалида, деце и младежи може основати посебне

благајнице са потребним особљем, којима ће се доделити и потребне месне контроле.

II. До образовања нових власти у смислу ове Уредбе — продужиће рад са инвалидским предметима сходно ранијим прописима, већ постојеће власти, које ће све ове предмете предати новим властима на њихов захтев.

III. Одредбе постојећих закона о инвалидима — у колико се не косе са уредбама ове уредбе остају у снази.

Види чл. 32. Зак. о петпори војних инвалида.

Кредити.

Чл. 23. — У сврху извођења задатака ове Уредбе, одобрава се Министру за Социјалну Политику до краја буџетске године 1919—20. кредит од 100 милијона динара, од којег ће подмирити све трошкове око извршења ове Уредбе, нарочито пак нових трошкова у смислу чл. 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17 и 19.

Чл. 24. — Извршење ове Уредбе поверава се Министру за Социјалну Политику.

PRESEDNIŠTVO VLADE FHRI
Stadtsches odelenje
BIBLIOTEKA

САДРЖАЈ

Закон о пошпори војних инвалида и породица погинулих, од рана умрлих или несталих војника.

	Стр.
Глава прва. Права на потпору	5
Глава друга. О количини потпоре	13
Глава трећа. О прибирању података за право на потпору	26
Глава четврта. О решавању и одређењу потпоре	38
Глава пета. Инвалидски дом	42
Глава шеста. О потпори војних инвалида у миру поставших	43
Глава седма. О изворима за потпору	47
Глава осма. Прелазно наређење	53

Уредба о привременој помоћи инвалидима и породицама палих ратника.

Ко је инвалид	59
Попис и социјална статистика	61
Преглед инвалида	61
Врста помоћи	63

	Стр.
Бесплатно лечење	64
Стручна обука	66
Потпора при оснивању или побољшању при- вредног положаја	68
Давање права на продају дувана, срећака Класне Лутрије и осталих монополисаних предмета	69
Службе	71
Радна места и посредовање при добијању рада (берза рада)	72
Разне повластице	73
Бесплатна возња	75
Пензије	75
Доплатак (додатак)	78
Погребни трошкови	81
Губитак права на помоћ	81
Инвалидска књижица	82
Организација инвалида	83
Државни инвалидски органи	83
Пријава и поступак	88
Закладе, благодејања, прилози и т. д.	89
Прелазна наређења	89
Кредити	90

ЗБИРКА ЗАКОНА

протумачених и објашњених одлукама Касационога
Суда, Државнога Савета и т. д.
ИЗДАЈЕ **ГОЈКО НИКЕТИЋ**

- Св. 1. Закон о шумама.
Св. 2. Закон о штампима.
Св. 3. Закони о порезу.
Св. 4. Закон о потпори војних инвалида са
Уредбом о привременој помоћи инвалидима и
породицама палих ратника.
Св. 5. Привредни Закони. Књига прва.
Закон о уништавању штетних животиња
и биљака.
Закон о лову са Правилником.
Закон о риболову са Правилником.
Св. 7. Привредни Закони. Књига Друга.
Закон о чувању пољског имања.
Закон о општинским кошевима са Правил-
ником.
Закон о накнади штете причињене злона-
мерном паљевином.
Св. 8. Привредни Закони. Књига Трећа.
Закон о задругама за узајамно помагање.
Закон о удружењима.
Св. 9. Привредни Закони. Књига Четврта.
Закон о економима.
Закон о унапређењу воћарства.

- Закон о унапређењу винограђства.
 Закон о пољопривредним школама.
 Св. 10. Привредни Закони. Књига Пета.
 Закон о земљорадничким задругама.
 Св. 11. Закон о одређењу Држ. Савета са
 Пословником.
 Св. 12. Закон о панађурина и недељним и па-
 зарним данима.
 Св. 13. Полицијски Закони.
 Св. 14. Грађевински Закон.
 Св. 15. Закон о црквеним властима.
 Св. 16. Закон о уређењу округа и срезова са
 Законом о окружним и среским скупштинама.
 Св. 17. Закон о уређењу Управе Фондова са
 Правилником.
 Св. 18. Закон о устројству војске
 Св. 19. Закон о универзитету са уредбама.
 Св. 20. Закон о средњим школама.
 Св. 21. Закон о народним школама.
 Св. 22. Закон о берзама и статут беогр. берзе
 Св. 23. Закон о пороти.
 Св. 24. Закони о експроприацији.
 Св. 25. Закон о уређењу држ. рачуноводства
 са Законом о државн. рачуноводству.
 Св. 26. Статути индустријске, трговачке и рад-
 ничке коморе са правилницима.
 Св. 27. Рударски Законик са Правилницима.
 Св. 28. Царински Законик.
 Св. 29. Царински Поступак.

Св. 30. Правила о поступању у неспоредним
 делима.

Св. 31. Закон о судијама са Законом о устрој-
 ству судова.

Гошови су од издања Гојка Никетића:

Казнени Законик и кривични Судски Посту-
 пак, протумачени одлукама Касационога
 Суда.

Неповезано . . . 30.— дин.

Повезано . . . 40.— дин.

Трговачки Законик са Стецишним Поступ-
 ком и свима споредним законима трговачко
 правне садржине, протумачени и објаш-
 њени одлукама Касационога Суда.

Повезано . . . 30.— дин.

У штампи су:

Грађански Законик, протумачен одлукама
 Касационога Суда.

Грађански Судски Поступак, протумачен од-
 лукама Касационога Суда.

Одлуке општих седница Касационога Суда,
 књиге II. до XII.
